

The logo for Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS) features the letters 'LOS' in a bold, white, sans-serif font. The letters are set against a dark blue background that is tilted at an angle, creating a dynamic, modern look.

Stichting Landelijk
Ongedocumenteerden
Steunpunt

Bestuursverslag Stichting LOS 2018

Voorwoord

Het jaar 2018 betekende voor Stichting LOS een doorstart, met een in 2017 vernieuwd bestuur en ingestelde Raad van Advies. Stichting LOS ondersteunt het netwerk van de hulpverlening aan mensen zonder verblijfsvergunning. Wij doen dat door informatievoorziening, netwerkbevordering en een gezamenlijke lobby op thema's die relevant zijn voor de hulpverlening aan mensen zonder verblijfsvergunning. Daarnaast onderhoudt Stichting LOS het Meldpunt Vreemdelingendetentie, een gratis telefonische helpdesk om vreemdelingen te ondersteunen die klagen over hun detentieomstandigheden.

In 2018 gingen we door met onze informatievoorziening aan hulpvragers en hulpverlenende instanties, de thematische inzet op basisrechten (met de website bascirights.nl en veilige opvang), legalisering, dagbesteding en onderwijs. Daarnaast organiseerden we netwerkbijeenkomsten als het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning (PMZV).

Samen met de Amsterdamse organisatie ASKV en zestien andere organisaties zijn we in 2018 begonnen met de uitvoering van de eerste fase van een nieuw project, waarin we de lokale BBB-opvang zullen monitoren en de onderlinge kennisdeling bevorderen. We hopen dit project de komende jaren een vervolg te geven.

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie kreeg in 2018 meer klachten en meldingen dan voorgaande jaren. De Stichting heeft met de medewerkers en stagiaires opvolging gegeven aan deze klachten door knelpunten te signaleren en beklagzaken bij te wonen. Veel meldingen gingen over de medische zorg, de afhandeling van ingediende klachten bij de beklagcommissie en het contact met de advocaat. We kregen drie keer zoveel klachten in 2018 als in 2017 vooral uit Detentiecentrum Rotterdam, maar ook uit de centra in Zeist en Schiphol. De beklagcommissie heeft de klagers in de helft van de gevallen gelijk gegeven.

De nieuwsbrief van LOS wordt breed gelezen, gedeeld en positief gewaardeerd. Dat geldt ook voor de informatievoorziening en de netwerkbevordering, die behoren tot de kerntaken van de Stichting LOS. Door samen met Mara en de Stichting ROS een pand te delen, kunnen we profiteren van hun kennis en deskundigheid.

Omdat in 2018 het project Humaniteit in het Terugkeerproces niet volledig doorgang kon vinden, hebben we dit project omgevormd naar een pilot, in afstemming met de betrokken fondsen. De personeelslasten blijken hoger te zijn geweest in 2018 dan ingeschat, deels door deze omvorming en deels door verhoging van de cao-lasten. De werkdruk is sterk toegenomen op het Meldpunt Vreemdelingendetentie en daarmee ook de ureninzet van de projectmedewerker en stagiaires. Dit heeft geleid tot een klein tekort op de jaarrekening.

We wensen u veel leesplezier en hopen op een vruchtbare samenwerking in de toekomst.

Simone Kennedy-Doornbos
Peningmeester Stichting LOS

Inhoudsopgave

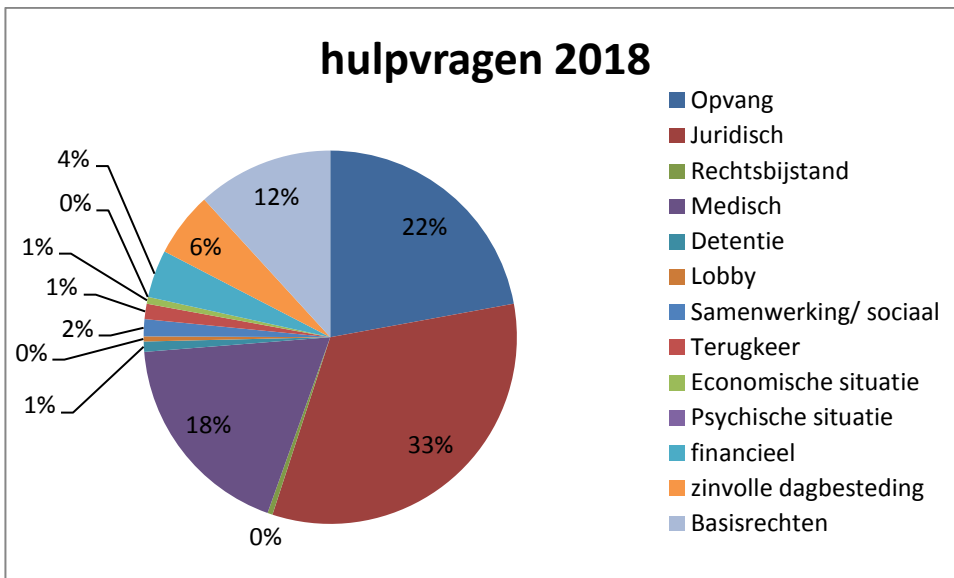
Voorwoord	2
A. Regulier werk: informatievoorziening en -uitwisseling	4
A-1 Helpdesk LOS	4
A-2 Tweewekelijkse nieuwsbrieven	5
A-3 PMZV	5
B. Thematische inzet en lobby in 2018	6
B-1. Basisrechten ongedocumenteerden	6
B-1a Onderdak en levensonderhoud voor iedereen toegankelijk maken	6
B-1b Website basicrights.nl	7
B-1c Bevorderen samenwerking tussen ongedocumenteerden uit meerdere steden (Union)	7
B-1d Toegankelijk maken van vrouwenopvang voor vrouwen zonder verblijfsvergunning	7
B-1e Veilige aangifte	8
B-2. Zinnvolle dagbesteding en onderwijs	8
B-3. Legalisering	8
B-4. Vreemdelingendetentie	9
B-4a Voortzetting Meldpunt Vreemdelingendetentie	9
B-4b Opvolging van wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring	10
C. Projecten	11
C-1. Project Monitoring effecten nieuw landelijk BBB-beleid	11
C-2. Project Humaniteit in het Terugkeerproces (Monitoring van uitzettingen)	11
D. Randvoorwaarden	12
D-1. Versterking van de organisatorische basis	12
D-2. Vergroting van de slagkracht door strategische samenwerking	12
D-3. Verbreding van de basis van financiers	13

A. Regulier werk: informatievoorziening en -uitwisseling

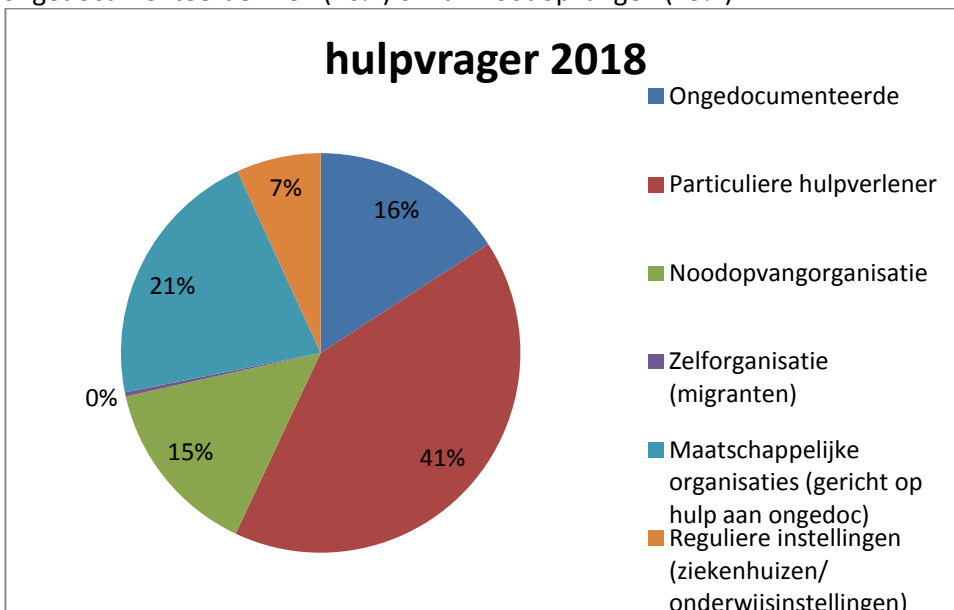
Stichting LOS onderhoudt het contact met de hulpverlenende instellingen en particulieren, onder andere door antwoord te geven op advies-vragen, de tweewekelijkse nieuwsbrieven en door bijeenkomsten zoals het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning.

A-1 Helpdesk LOS

In 2018 ontvingen wij 600 hulpvragen. Hiervan bereikten ons 266 per mail en de rest per telefoon. Veel hulpvragen betroffen mogelijkheden voor legalisering (33%) of opvang (22%). Andere vragen gaan bijvoorbeeld over toegang tot medische zorg (18%), basisrechten (12%, bijvoorbeeld over erkenning van kinderen of over strafbaarheid van hulp aan ongedocumenteerden). Opvallend is het aantal vragen over het recht op zinvolle dagbesteding (6%).

Hulpvragen kwamen grotendeels van kennissen (41%, hieronder vallen ook partners of familieleden) of van maatschappelijke organisaties (21%, bijvoorbeeld maatschappelijk werk). Ook kwamen veel vragen van ongedocumenteerden zelf (16%) of van noodopvang (15%).

De hulpvragen betroffen voor 60% ongedocumenteerden met een asielachtergrond, en 40% ongedocumenteerden zonder asielachtergrond. Belangrijke herkomstlanden waren Afghanistan, Irak, Armenie, Marokko en Suriname.

A-2 Tweewekelijkse nieuwsbrieven

Ook in 2018 verschenen elke twee weken twee nieuwsbrieven: in totaal 26 keer. Eén nieuwsbrief is gericht op noodopvangen, deze gaat naar ongeveer 50 adressen waarvan de helft betaald. De andere nieuwsbrief is gericht op vrouwen- en migrantenorganisaties, deze gaat naar ongeveer 100 adressen. De nieuwsbrief aan vrouwen- en migrantenorganisaties wordt in het engels vertaald door een pool van 5 vrijwillige vertalers.

A-3 PMZV

In 2018 werd vier keer een Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning (PMZV) georganiseerd. De bijeenkomsten werden goed bezocht: telkens namen meer dan 30 personen uit het hele land deel aan de bijeenkomsten. We zien dat organisaties uit kleinere steden vaker aansluiten: afgelopen jaar namen de organisaties uit Deventer en Emmen consequent deel aan de bijeenkomsten. Zo wordt een sterker netwerk gebouwd.

Terugkomend onderwerp in het PMZV betrof de onderhandelingen over BBB en LVV. Daarnaast werd twee keer aandacht besteed aan Activering. Ook de Dublinclaimanten, asiolverzoeken van Afghanen, Langdurig Ongedocumenteerden, het Basic Rights festival en Expertrapporten in asielprocedures werden tijdens deze bijeenkomsten besproken.

B. Thematische inzet en lobby in 2018

Als regulier werk hebben we ons in 2018 beziggehouden met de volgende thema's die relevant zijn voor de hulpverlening aan ongedocumenteerden en voor vreemdelingen in detentie:

B-1. Basisrechten ongedocumenteerden

Ook mensen zonder verblijfsvergunning hebben rechten. Juridisch vastgelegd zijn bijvoorbeeld het recht op medisch noodzakelijke zorg en onderwijs voor minderjarigen, maar ook huurrecht en arbeidsrecht blijven geldig voor ongedocumenteerden. Over het recht op onderdak is de laatste jaren uitgebreid geprocedeerd, wat heeft geresulteerd in de BBB-locaties en in november 2018 in het nieuwe bestuursakkoord over de LVV tussen VNG en Rijk. Stichting LOS volgt de ontwikkelingen op dit gebied op de voet, verspreidt deze informatie via de gebruikelijke kanalen, en spreekt zich uit waar dat mogelijk en zinvol is.

B-1a Onderdak en levensonderhoud voor iedereen toegankelijk maken

Op de website van Stichting LOS zijn de organisaties te vinden die opvang bieden voor ongedocumenteerden. Ook wordt de jurisprudentie over de BBB-opvang bijgehouden.

Sinds 2017 lopen gesprekken met de NGO's in de vier LVV-steden. Zij willen van elkaar leren waar zij knelpunten zien en hoe zij omgaan met de verwachtingen van Rijk en Gemeenten in het ontwikkelen van een gezamenlijk project. Stichting LOS organiseert deze bijeenkomsten. Er waren in totaal 7 bijeenkomsten, waarvan één expertmeeting Toekomstoriëntatie op 14 februari en een overleg met vertegenwoordigers van het ministerie van Justitie op 18 oktober.

Door Stichting LOS werd een gezamenlijk brief met Zorgpunten gestuurd ter voorbereiding op het gesprek met het ministerie op 18 oktober. Bij de ondertekening van het LVV-Bestuursakkoord met de VNG op 25 november heeft Stichting LOS namens de gezamenlijke NGO's een persbericht gestuurd.

Al in 2017 is Stichting LOS samen met ASKV begonnen aan een project om met de NGO's gezamenlijk de resultaten van onze inzet te monitoren. Dit project vraagt meer tijd dan gepland, maar in de loop van 2018 heeft het steeds meer vorm gekregen. Per 1 januari 2019 is een database in werking, waarvoor 8 organisaties gegevens aanleveren. Stichting LOS heeft inzage in alle data, organisaties kunnen hun eigen data inzien en per stad wordt één organisatie aangewezen die de data in de stad kan inzien en hierover kan publiceren. Een nieuw projectvoorstel voor het vervolg is in ontwikkeling.

Het onderwerp Opvang en Onderdak (Bed-Bad-Brood en Landelijke Vreemdelingen Voorziening) is bijna elke PMZV-bijeenkomst ter sprake gekomen, waardoor ook organisaties buiten de 5 LVV-pilotgemeenten bijgepraat zijn over de ontwikkelingen.

Stichting LOS had ontmoetingen met lokale NGO's over het recht op opvang in Maastricht, Leiden, Den Haag en Breda.

Aparte aandacht vraagt de opvang van Dublinclaimanten. Met de landelijke ontwikkelingen, de overgang naar de Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen, besluiten steeds meer gemeenten om opvang te weigeren aan asielzoekers die in een ander EU-land geclaimd worden op grond van de Dublinverordening. Die Verordening maakt het wel mogelijk om het asielverzoek alsnog in Nederland te laten behandelen als de asielzoeker 18 maanden onderduikt. Voor sommige asielzoekers is dit een aantrekkelijk perspectief. Sommige organisaties ondersteunen deze onderduik.

Stichting LOS heeft, op verzoek van enkele organisaties, mensen bijeengebracht die zich zorgen maken over de opvang van Dublinclaimanten. Met dit werkgroepje hebben we vijf bijeenkomsten gehad. Stichting LOS heeft een factsheet gemaakt en een jurisprudentie-onderzoek uitgevoerd. De onderlinge uitwisseling gaat door. Er zijn plannen om dit project verder uit te breiden, met een website, verhalen, en lobby. Daarvoor wordt momenteel een projectvoorstel geschreven.

B-1b Website basicrights.nl

Op de website Basic Rights kunnen ongedocumenteerden in drie talen informatie vinden over hun basisrechten, bijvoorbeeld het recht op zorg, onderwijs, onderdak, eten, arbeidsrechten, familierechten en dergelijke. Lokale organisaties houden de lokale informatie bij, Stichting LOS de wetgeving. De website is in 2017 gelanceerd met een Basic Rights Festival.

Op 30 juni 2018 werd door Stichting LOS, in samenwerking met Amsterdam City Rights en Villa Vrede uit Utrecht opnieuw een Basic Rights Festival georganiseerd, deze keer in Utrecht bij Villa Vrede. Zo'n 80 ongedocumenteerden en 20 ondersteuners uit Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Leiden, Eindhoven, en Utrecht waren hierbij aanwezig. Zij werden bijgepraat over het recht op onderdak, onderwijs, studie, werk en dergelijke. Bovendien werden zij gemotiveerd door actieve ongedocumenteerden, die voorbeelden gaven van eigen inzet voor de verbetering van hun positie. Zie het verslag [hier](#).

In de aanloop naar het Festival is de website geüpdatet, zowel wat betreft landelijke als lokale informatie.

B-1c Bevorderen samenwerking tussen ongedocumenteerden uit meerdere steden (Union)

Met de lancering van de website basicrights.nl op 30 juni 2017 is ook een start gemaakt van een Union, de samenwerking van ongedocumenteerden in diverse steden, voor het vergroten van hun zichtbaarheid en om op te komen voor hun eigen rechten. Stichting LOS vindt het belangrijk om ongedocumenteerden te informeren over hun rechten en hen mogelijkheden te bieden om hun stem te laten horen.

In 2018 is het niet gelukt om de stem van ongedocumenteerden goed te laten horen: zowel lokale organisaties als ongedocumenteerden zelf vinden dit een moeilijk onderwerp, en als netwerk-organisatie is Stichting LOS afhankelijk van hulpverlenende organisaties die de directe contacten met ongedocumenteerden onderhouden. In Amsterdam heeft Amsterdam City Rights een zelforganisatie van ongedocumenteerden gestart en wil dit uitbreiden naar andere steden. Stichting LOS betreft hen zoveel mogelijk in het landelijke netwerk van hulpverleners. Amsterdam City Rights wil zelf graag de uitbreiding naar andere steden oppakken, Stichting LOS heeft daarom besloten om dit aan hen over te laten.

B-1d Toegankelijk maken van vrouwenopvang voor vrouwen zonder verblijfsvergunning

Mensen zonder verblijfsvergunning zijn voor hun overleven vaak afhankelijk van landgenoten die huisvesting en levensonderhoud aanbieden. Voor vrouwen levert dit het risico op dat zij terecht komen in een niet-gewenste relatie en gedwongen worden tot seksuele diensten. Het is voor deze vrouwen moeilijk om te ontsnappen aan deze situatie, omdat ze geen alternatieven hebben.

De EU-Slachtofferrichtlijn en het Istanbul Verdrag verplichten Nederland om deze vrouwen toch hulp te bieden en toe te laten tot de vrouwenopvang. Stichting LOS heeft er altijd op aangedrongen dat Nederland deze richtlijnen correct toepast.

Stichting LOS heeft in 2018 bijdragen geleverd voor de schaduwrapportage die het Netwerk VN-Vrouwenverdrag opstelde en verstuurde aan GREVIO, de instelling die moet controleren of Nederland zich houdt aan het Istanbul Verdrag (Internationaal Verdrag van de Raad van Europa over de aanpak van geweld tegen vrouwen).

Het feit dat Nederland moet rapporteren over haar inzet op dit gebied, heeft ertoe geleid dat de Vrouwenopvang sinds de zomer van 2018 ook toegankelijk is voor ongedocumenteerde vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Het is voorlopig nog een beleidsregel, het plan was om deze om te zetten in een Algemene Maatregel van Bestuur per 1 januari 2019. Deze datum is niet gehaald. We blijven hier aandacht voor vragen.

B-1e Veilige aangifte

De landelijke politie heeft een interne richtlijn die het mogelijk maakt dat ook ongedocumenteerden zich veilig voelen om aangiftes te doen. Stichting LOS onderhoudt contacten met de verantwoordelijke landelijke en Amsterdamse politiefunctionarissen, adviseert ongedocumenteerden om aangifte te doen en contacteert de verantwoordelijke landelijke politiefunctionaris wanneer de beloofde veilige aangifte niet mogelijk blijkt.

In 2018 heeft Stichting LOS enkele keren geïntervenieerd toen Veilige Aangifte niet mogelijk bleek. Verder hebben wij, samen met Michael Zwart van de Amsterdamse politie, tijdens een grote politieconferentie in januari 2019 vier workshops verzorgd over Veilige Aangifte. Daaraan deden zo'n 100 personen mee, zowel van de Vreemdelingenpolitie als wijkagenten, als mensen van DT&V en ministeries.

In 2018 heeft Stichting LOS contact gelegd met de Arbeidsinspectie, om ook daar Veilige Aangifte te promoten. Ondanks herhaald navragen heeft dat tot nu toe nog niets opgeleverd. We blijven hier aandacht voor vragen, ook samen met Fairwork.

Voor de Europese lobby over Veilige Aangifte onderhouden wij contact met PICUM, de organisatie voor de rechten van mensen zonder verblijfsvergunning.

B-2. Zinnvolle dagbesteding en onderwijs

In 2015 startten we met een werkgroep Zinnvolle dagbesteding en Onderwijs. Daarmee schreven we een Manifest, organiseerden twee conferenties, en lieten twee studenten onderzoek doen. Ook andere organisaties paktten het thema op, en gingen samenwerken. Het onderwerp wordt nu ook meegenomen in de inrichting van de LVV-opvang.

Stichting LOS houdt de ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en zinnvolle dagbesteding bij en plaatst regelmatig updates op de website iedereen-aandeslag.nl. Zover als onze personele bezetting het toelaat pakt Stichting LOS individuele hulpvragen van ongedocumenteerde potentiële studenten actief op, we benaderen instellingen en zoeken naar oplossingen om hen te kunnen laten studeren. Informatie verspreiden we op de site iedereen-aandeslag.nl.

Stichting LOS faciliteert bovendien het landelijke overleg over Activering, inclusief toegang tot onderwijs en (vrijwilligers)werk. We beheren de website iedereen-aandeslag.nl en plaatsten hier 6 artikels op in 2018.

We stimuleerden het Kenniscentrum Integratie en Samenleving (KIS) van het Verwey Jonker Instituut tot onderzoek naar de Duitse Duldung. De Duitse Duldung geeft onuitzetbaren een soort gedoog-status, waarmee ze kunnen werken en studeren en eventueel op termijn in aanmerking komen voor een stabiele verblijfsstatus. KIS deed eigen onderzoek en nodigde gemeente-ambtenaren uit voor twee expert-bijeenkomsten. Stichting LOS deed eigen onderzoek naar asielzoekers die van de Duitse Duldung gebruik maken, en zal dit verder uitwerken in samenwerking met andere werkgroepsleden.

B-3. Legalisering

De meeste ongedocumenteerden willen graag een normaal leven, dus een verblijfsvergunning. Hulpverlenende organisaties zetten zich dan ook maximaal in om individuele legalisering mogelijk te maken. In de nieuwsbrief en de website van stichting LOS geven we daarom veel informatie over nieuwe ontwikkelingen wat betreft legaliseringsmogelijkheden. Ook tijdens de netwerkbijeenkomsten krijgt dit onderwerp veel aandacht. Veel van de individuele hulpvragen die we telefonisch en per mail ontvangen gaan over legaliserings-problematiek.

Onderwerpen die in dit verband door Stichting LOS in 2018 zijn opgepakt zijn:

- Buitenschuld. Volgens advocaat Pim Fischer zou het mogelijk zijn om een status 'buitenschuld' te verkrijgen via de route van het vragen om opvang en hulp bij terugkeer. Helaas bleek in de loop van 2018 dat dit in de praktijk niet zo werkte. Daarom is dit thema niet verder opgepakt.

- Onveilig Afghanistan. Stichting LOS heeft geparticipeerd in de lobby van o.a. Amnesty en VluchtelingenWerk om Afghanistan als onveilig land te laten beschouwen. Dit heeft helaas niet tot het gewenste resultaat geleid. We blijven de juridische en politieke ontwikkelingen op dit vlak wel bijhouden.
- Een beter kinderpardon. Stichting LOS volgt de ontwikkelingen rondom het Kinderpardon en geeft relevante informatie door aan haar achterban. De voorzitter was actief bij het Kerkasiel voor de familie Tamrazyan en de lobby die daaruit voortvloeide. Dit heeft in 2019 geleid tot nieuwe criteria voor het Kinderpardon, waar honderden gezinnen van zullen profiteren.

B-4. Vreemdelingendetentie

Sinds 2010 onderhoudt Stichting LOS het Meldpunt Vreemdelingendetentie, een helpdesk voor vreemdelingen in detentie, waarmee we de detentieomstandigheden monitoren en proberen te verbeteren. We ondersteunen individuele klachtprocedures, we bespreken onze ervaringen met de directie en we brengen structurele misstanden onder de aandacht van politici en media door middel van rapportages. Dankzij de samenwerking met Amnesty International en Dokters van de Wereld hebben we op deze manier in het verleden bij kunnen dragen aan het sterk verminderen van visitaties en aan meer aandacht voor de negatieve effecten van isolatie als strafmaatregel.

B-4a Voortzetting Meldpunt Vreemdelingendetentie

Stichting LOS ondersteunt via het Meldpunt Vreemdelingendetentie ongedocumenteerden met hun klachten over de detentieomstandigheden door middel van de gratis telefonische helpdesk. Informatie die op deze manier verkregen wordt vormt de basis voor de nieuwsbrief van het Meldpunt, rapportages, en inbreng in het politieke debat over vreemdelingendetentie.

Telefoontjes

Het Meldpunt is in 2018 736 keer gebeld, door 152 verschillende personen. Zeven van deze bellers hebben in het afgelopen jaar meer dan twintig keer gebeld. Een grote meerderheid, ongeveer 43% van de bellers, komt uit Marokko. De op-een-na grootste groep komt uit Algerije. Dit is ongeveer 10% van de bellers. De meeste telefoontjes (29%) gingen over het indienen van klachten en de afhandeling ervan. Daarnaast werd in 26% van de telefoontjes praktische mededelingen gedaan, bijvoorbeeld over een bezoek aan de rechtbank, bezoek van de advocaat en situatie in het detentiecentrum. Tenslotte gingen veel telefoontjes (24%) over medische zorg: vaak wordt er getwijfeld aan de medische behandeling of voelen bellers zich medisch niet gehoord.

Klachten

In totaal heeft het Meldpunt 88 officiële klachten ingediend in 2018. Dit zijn meer dan drie keer zoveel klachten als in 2017, waarin slechts 26 klachten waren ingediend. In 2018 zijn zes klachten ingediend voor gedetineerden in het Detentiecentrum Schiphol, zes voor gedetineerden in het detentiecentrum Zeist en de overige 75 zijn ingediend voor gedetineerden in het detentiecentrum Rotterdam. In totaal zijn 13 klachten gegrond en 15 ongegrond verklaard, 2 deels gegrond/ deels ongegrond en 26 klachten moeten nog steeds behandeld worden. Verder waren 15 klachten niet-ontvankelijk verklaard. Van twee klachten hebben we geen uitspraak gekregen.

Twaalf klachten gingen over geboeid vervoer. Ondanks het feit dat we hierin altijd in het gelijk worden gesteld, wijzigt de praktijk niet. Ook heeft het Meldpunt twintig keer een klacht ingediend over isolatie, wat zeer schadelijk kan zijn voor de geestelijke gezondheid van vreemdelingen.

Het ondersteunen van klachten door het Meldpunt leidt ertoe dat maatregelen van de Directie beter onderbouwd worden en dat de Commissie van Toezicht haar werk serieuzer neemt.

Rapporten

In 2018 heeft het Meldpunt Vreemdelingendetentie vijf rapporten en twee infographics uitgebracht:

1. Infographic geboeid vervoer
2. Infographic overzicht 2017
3. Isoleercelplaatsingen in grensdetentie Schiphol (beschrijving van een incident in november 2017)

4. Visitatie (analyse van de resultaten van een WOB-verzoek)
5. Straf- en ordemaatregelen (gebaseerd op de Masterthesis van Poonam Bharatsingh over Straf en Ordemaatregelen)
6. European Borderscapes & the Illegal(ized) Migrant (Masterthesis Ruben Timmermans over herhaalde detentie)
7. Een ongezonde wet (in samenwerking met Amnesty International en Dokters van de Wereld, reactie op het Wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring)

Het Meldpunt publiceerde 7 nieuwsbrieven in 2018. Deze werden verzonden naar bijna 200 adressen.

Lobby

- In mei, september en november is de coördinator van het Meldpunt Vreemdelingendetentie als participant aanwezig geweest bij expertbijeenkomsten van de Raad van Europa in Straatsburg. De Raad van Europa is bezig om een Richtlijn op te stellen over detentieomstandigheden van vreemdelingen, die uiteindelijk voor alle 47 leden van de Raad van Europa zou moeten gelden. De participatie heeft zowel ons internationale als ons nationale netwerk versterkt. Zo is de coördinator uitgenodigd bij het Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa in Parijs, waar zij een toespraak heeft gehouden over de detentieomstandigheden in Nederland.
- Een vertegenwoordiger van het Bureau van de Nationale Ombudsman is in december bij ons op kantoor langsgekomen.
- Het Meldpunt Vreemdelingendetentie heeft een gesprek gehad met de Inspectie Justitie en Veiligheid.

B-4b Opvolging van wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring

Het wetsvoorstel Terugkeer en Vreemdelingenbewaring is al in 2013 gepubliceerd. Met deze wet wordt vreemdelingendetentie losgemaakt van het strafrecht en ontstaat meer ruimte voor een lichter regime. Helaas is het wetsvoorstel eind 2018 nog steeds niet door de Eerste Kamer aangenomen, en dus nog niet geïmplementeerd.

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie reageerde al diverse keren op dit wetsvoorstel en bleef dit doen tijdens de behandeling in de Tweede en Eerste Kamer. Op 8 juni en 23 maart schreef het Meldpunt brieven aan de leden van de Tweede Kamer die moesten beslissen over het Wetsvoorstel.

C. Projecten

In 2018 kregen we financiering voor de volgende twee projecten:

C-1. Project Monitoring effecten nieuw landelijk BBB-beleid

Samen met ASKV is Stichting LOS trekker van een project om in de 4 LVV-pilotgemeenten Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Eindhoven de gevolgen van het nieuwe landelijke LVV-beleid te monitoren. Het pilot-project monitoring heeft het hele jaar 2018 veel tijd gekost. Het zou in de zomer van 2018 afgerond moeten zijn, maar het project is een halfjaar uitgelopen. Wel is voortgang geboekt: acht organisaties houden sinds januari 2019 in een digitale database bij welke uitgeprocedeerde asielzoekers zij begeleiden en waar deze begeleiding toe leidt. Bovendien registreren zij vreemdelingen die geweigerd zijn in de opvang. Stichting LOS heeft toegang tot deze data, en schrijft hier rapportages over.

Op dit moment is Stichting LOS samen met ASKV en de deelnemende organisaties bezig om een vervolgaanvraag te schrijven.

C-2. Project Humaniteit in het Terugkeerproces (Monitoring van uitzettingen)

Het Meldpunt krijgt inzicht in de omstandigheden in detentie, en is daardoor in staat gebleken veranderingen te bewerkstelligen. Een vergelijkbare rol zouden we graag spelen bij de daadwerkelijke uitzettingen van vreemdelingen. We beperken ons daarbij tot de aspecten waar Nederland een verantwoordelijkheid in draagt: meegeven bagage, geld en medicijnen; transport naar het vliegveld; overdracht aan de Marechaussee; de vlucht zelf; de doorlating in het land van herkomst door de immigratiedienst en douane aldaar; de vrije toegang tot het aankomstland en (waar dat is toegezegd bij de uitzetting) ook de toegang tot medische zorg.

In 2018 hebben we geld kunnen werven voor een pilotproject, om onderzoek te doen naar de rechten tijdens het uitzetproces en verhalen te horen van personen die zijn uitgezet. Dit pilotproject konden wij uitvoeren van september 2018- februari 2019. We hebben een overzicht gemaakt van de wet- en regelgeving met betrekking tot uitzettingen. Daarnaast hebben we ervaringsverhalen verzameld: 15 uitgezette personen hebben hun ervaringen met ons gedeeld. Het contact leggen met deze mensen bleek een tijdsintensief proces te zijn.

De kennis die met dit project wordt verkregen, zal worden gebundeld in een rapport wat in 2019 zal verschijnen. Er zijn in 2018 geen klachten ingediend over de wijze van uitzetting.

D. Randvoorwaarden

Het draaiend houden van het kantoor van Stichting LOS kost vanzelfsprekend ook tijd. Dit betreft bijvoorbeeld intern overleg, overleg met het bestuur en met andere partners in het veld, bijwonen van netwerkbijeenkomsten, overleg met fondsen en het schrijven van projectvoorstellen.

Stichting LOS heeft in 2018 ook gewerkt aan het versterken van de organisatie, door middel van:

1. Versterking van de organisatorische basis
2. Vergroting van de slagkracht door strategische samenwerking met partnerorganisaties
3. Verbreding van de basis van financiers

D-1. Versterking van de organisatorische basis

Bestuur

Stichting LOS heeft inmiddels een geheel vernieuwd bestuur van vijf leden. Jasper Klapwijk is voorzitter, Joelle de Poorte secretaris en Simone Kennedy-Doornbos is penningmeester. Annelies de Maar en Ariëtte Reijersen van Buuren zijn leden.

Onze voorzitter Jasper Klapwijk heeft veel ervaring in het netwerk van politiek en hulpverlening. Joëlle de Poorte, onze secretaris is vreemdelingenadvocaat, Simone Kennedy-Doornbos, onze penningmeester is lokaal politica evenals Annelies de Maar. Ariëtte Reijersen van Buuren werkte voorheen bij Stichting LOS voor het Meldpunt Vreemdelingendetentie en werkt nu voor VluchtelingenWerk Utrecht.

Het bestuur kwam in 2018 zes keer bijeen.

Raad van Advies

De Raad van Advies van Stichting LOS heeft zeven leden. In 2019 kwam de Raad van Advies van Stichting LOS twee keer bijeen. We spraken over het Werkplan, de Evaluatie, en projectplannen Langdurig Ongedocumenteerden en het project Monitoring BBB.

MARA

De samenwerking met MARA is geëvalueerd en besloten is tot voortzetting. Deze samenwerking met MARA is vooral zinvol voor het formuleren van projectvoorstellen en het bijhouden van de communicatie met de fondsen.

D-2. Vergroting van de slagkracht door strategische samenwerking

Ook in 2018 hebben we nauw samengewerkt met lokale hulpverleners uit het hele land. Daarnaast werken we samen met thematische organisaties zoals bijvoorbeeld Dokters van de Wereld, burgerrechtenorganisatie Kompas en het NJCM (Nederlands Juristencomité voor de Mensenrechten) dat oa de schaduwrapportages bij mensenrechtenverdragen coördineert. Deze netwerken blijven we onderhouden door regelmatig contact. Voor onze Europese samenwerking maken we dankbaar gebruik van het netwerk via PICUM.

Stichting LOS wordt regelmatig gevraagd voor haar expertise. We hebben in 2018 een adviesrol gespeeld bij:

- Bijeenkomst over gezondheidszorg in de regio den Haag met KIS
- Bespreking van het concept-rapport over gezondheidszorg van Dokters van de Wereld
- Advisering over fondswerving voor de Fabel van de Illegaal
- Rondetafelgesprek over mensenhandel met het Rode Kruis
- Training voor de Amsterdamse Vrouwenopvang over basisrechten ongedocumenteerden
- Advisering aan Oranjefonds over behoeften van ongedocumenteerde vrouwen
- Meeschrijven aan factsheets over rechten van slachtoffers huiselijk geweld van Comensha
- Training toekomstoriëntatie aan bewoners van ROS
- Artikel in het blad van de Somalische Vereniging Geedi
- Artikel in het blad van de internationale vrouwenopvang

- adviseur bij de bijeenkomst van de Londense organisatie voor migrantenvrouwen LAWRS

D-3. Verbreding van de basis van financiers

Het is ons gelukt om in 2018 projectfinanciering te realiseren voor 2 projecten. Dit is echter niet voldoende voor de toekomst. Financiële zekerheid blijft een belangrijk punt van aandacht.